

Óravázlatok

Mintapéldák

1. Mi közöm hozzá?

Cél	Közelebb hozni az államháztartás kérdéseit a résztvevők saját életéhez
Forma	Bevezető után párban aztán a teljes osztály együtt dolgozik
Időigény	20-25 perc
Kellékek	Lista nagyon konkrét kiadási tételekről

Tanár kivetítőn vagy külön lapokon kioszt egy 8-10 elemű listát nagyon konkrét kiadási tételekről (lásd lenti példát), amikhez a résztvevőknek lehet valamilyen kapcsolata, saját maguk vagy családjuk révén. Egy másik lapon (vagy táblán, amit füzetbe másolnak) megkapják a költségvetési kiadások funkcionális bontását (7-10 kategória), de nem a hivatalos, hanem közérthető elnevezésekkel.

Az első feladat az, hogy párban dolgozva sorolják be az egyes tételeket, hogy melyik hova tartozik és írjanak még mellé (ha van ragasztós hátú cetli, akkor arra) legalább egy példát, hogy mi tartozik oda.

A következő lépésben közösen ellenőrizzük a besorolást és a táblára felírjuk (cetliket felragasztjuk) a további példákat. Ha valamelyik COFOG kategóriához nem jöttek jó példák, akkor a tanár segíthet az eggyel részletesebb bontás megadásával, ha ez sem elég, adjon néhány saját példát.

Lista (példaképpen):

- m2 telesport című műsora
- közvilágítás az utcánkban
- busz/villamos/trolijárat, amivel az iskolába megyek
- mentőszolgálat
- tűzoltók
- a helyi önkormányzat képviselőinek tiszteletdíja
- a miniszterelnök-helyettesek Skodájába tankolt benzin
- családi pótlék
- a nagy nyugdíj
- az államadósság után fizetett kamat

2. Mi mennyi?

Cél	Képet adni arról, hogy mire mennyit költ a költségvetés
Forma	Bevezető után párban vagy kis csoportban, aztán a teljes osztály együtt dolgozik
Időigény	15-20 perc
Kellékek	Kiadási tételek listán vagy külön, színes cetlikon

Tanár felírja a táblára (kivetítőre) a főbb kiadási tételeket (7-10 kategória), de nem a hivatalos, hanem közérthető elnevezésekkel. Az első feladat az, hogy egyénileg dolgozva tegyék sorrendbe ezeket, aszerint, hogy melyikre költünk a legtöbbet, és írják mellé, hogy kb. melyikre mennyit. Ezután párban dolgozva megbeszélhetik, hogy ki hogyan okoskodott és módosíthatják a megoldásukat. (Alternatíva: dolgozhatnak 2-4 fős csoportban is, és ha nincs hatnál több csoport, akkor úgy is, hogy a kategóriákat más színű papírra írjuk fel, és megoldást a táblára teszik fel a csoportok. A színek segítségével könnyebben átlátható, hogy hol térnek el a rangsorolásban).

A következő lépésben megbeszéljük, hogy ki volt a legközelebb a jó megoldáshoz. Házi feladatnak ki lehet adni, hogy mindenki járjon utána annak a kategóriának, amit a leginkább alábecsült: milyen kiadások tartoznak oda, és kik részesülnek belőle.

3. Sok vagy kevés?

Cél	Megérteni a kiadások és a szükségletek illetve az eredmények összefüggését
Forma	Bevezető után egyénileg dolgoznak, ellenőrzés, megbeszélés közösen
Időigény	20-25 perc
Kellékek	Nyugdíjkiadások összege (EUR), és 61-x évesek létszáma, idősek szegénységi rátája: magyar és szlovák adatok, szegénységi adat elérhető az Eurostat honlapjáról

A csoport egyik fele számolja ki a magyar, másik fele a szlovák adatokból, hogy mennyit költ egy nyugdíjasra egy évben (euróban) Magyarország és Szlovákia és mekkora az idősek között a szegények aránya. Ha kész, beszéljük meg (kisebb csoportban, vagy ha az egész osztály sem túl nagy, akkor úgy): ki költ sokat az eredményhez képest?

Hasonló számítást lehet a munkanélküli ellátásra és a munkanélküli háztartásfőjű háztartások szegénységi rátájára.